

1996: Een merkwaardig jaar!

Olga van Mil¹ en Jeffrey Landlust²

1. Vioolveld 31, 2914 CH Nieuwerkerk a.d. IJssel

2. Kroonkruid 76, 2914 BN Nieuwerkerk a.d. IJssel

Dat 1996 een merkwaardig jaar zou worden bleek al uit de eerste grote actie van het jaar. Dit was namelijk geen meteorenactie maar een kometen actie. Dat de kometengekte ook bij de meteorenwaarnemers van DMS was toegeslagen bleek al vanaf het moment dat voorspeld werd dat komeet *Hyakutake* wel eens heel erg helder zou kunnen worden. Vanaf dat moment waren er bijna dagelijks berichtjes over *Hyakutake* in de mail-box.

En eindelijk was het dan zo ver. In de maart was de komeet zo helder dat hij door diverse waarnemers kon worden vereeuwigd. Een aantal mensen organiseerden zelf een crash-actie om de komeet maar zo goed mogelijk te kunnen vastleggen.

In april waren er natuurlijk ook weer de *Lyriden*. Ook deze actie is zeer geslaagd te noemen. Twee heldere nachten, 2 *Lyriden*-simultanen toegevoegd aan het wereldtotaal van 13, 14 meteoren simultaan gefilmd, een vuurbol dwars door het beeld van de videocamera's en natuurlijk een heleboel visuele waarnemingen.

En om het voorjaar maar eens goed af te sluiten, nam Marco Langbroek in de nacht van 15/16 juni een kleine meteorenuitbarsting waar.

Tja, en toen de zomer...

Eigenlijk begon de zomer redelijk goed.

Op diverse congressen en bijeenkomsten was veel belangstelling voor DMS. Denk aan het NVON-congres in Leiden, het NNV/FOM lustrumcongres in Utrecht, het ACM'96 in Versailles en het IMC'96 in Apeldoorn. Ook ging er een aantal waarnemers naar de 'Present yourself in Science conference' in Oxford.

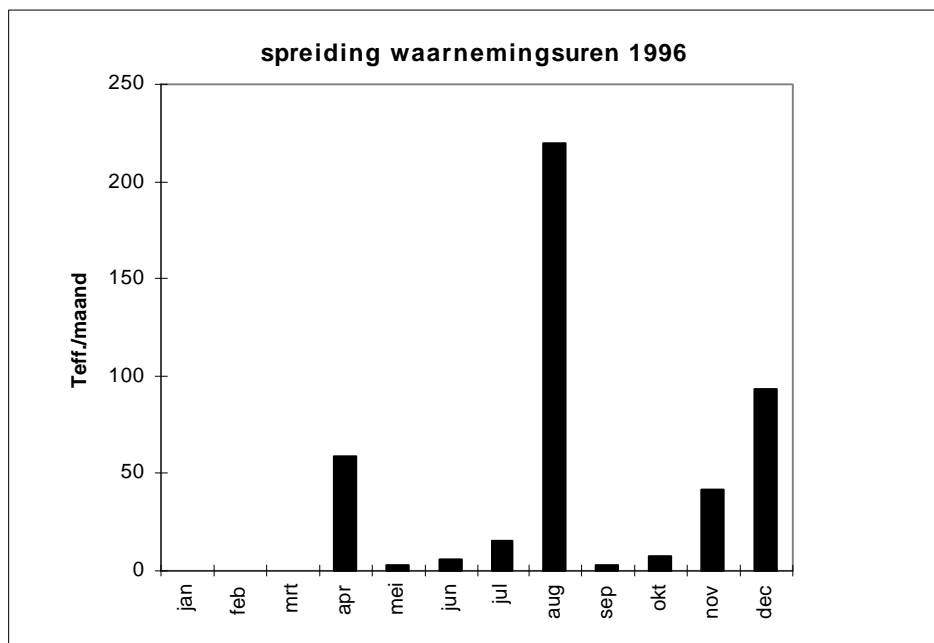
En toen kwamen de *Perseiden*.

Nr.	waarnemer	code	totaal	Ntotaal
1	Koen Miskotte	KMH	64,66	2152
2	Marco Langbroek	MLV	43,94	2382
3	Hans Kluck	HKV	35,59	1015
4	Olga van Mil	OMV	33,26	1170
5	Kersten Werner	KWR	30,21	258
6	Jeffrey Landlust	JLV	29,95	871
7	Guus Docters van Leeuwen	GDV	18,74	700
8	Els Riep	ERV	18,36	149
9	Robin van Gaal	RGR	13,98	143
10	Marloes Pet	MPV	13,56	157
11	Ingrid Goudsmit	IGV	12,35	650
12	Dominique Huzen	DHV	11,49	98
13	Hans Betlem	HBE	11,08	435
14	Nicky Bolland	NBV	10,82	54
15	Fieke Mol	FMR	8,57	176
16	Jos Nijland	JNB	8,33	677
17	Merel Ooms	MOR	7,85	163
18	Carl Johannink	CJD	7,63	354
19	Michelle van Rossum	MRV	7,55	343
20	Alex Scholten	ASE	7,50	58
21	Rieke Grevenbosch	RGV	7,20	48
22	Petrina van Tongeren	PTV	6,95	149
23	Arnold Tukkers	ATL	5,34	46
24	Erwin van Ballegoij	EBH	5,07	217
25	Annemarie Zoete	AZL	5,01	96
26	Engelien Geerdink	EGS	4,62	21
27	Eric Scheepsbouwer	ESV	4,60	26
28	Vera Pijl	VPS	4,20	247
29	Jaap van 't Leven	JLZ	2,90	101
30	Iris Ooms	IOR	2,60	83
31	Kees Roos	KRV	1,82	156
32	Marc de Lignie	MLO	1,43	26
	totaal DMS	28	447,16	13221

Tabel 1 : Het traditionele jaaroverzicht visuele waarnemingen DMS. 1996 laat het geringste aantal waarnemingsuren sinds 1981 zien maar is dankzij de geslaagde Geminidenactie qua aantallen meteoren het vierde jaar sinds het begin van DMS.

In de week voor het maximum was bijna elke nacht kraakhelder. In Varsveld kon je de sterren tot aan de horizon zien.

Enkele dagen voor het maximum begon een ramp zich te voltrekken. Een gigantische depressie kwam boven Europa te liggen. Enthousiaste meteoro-

Figuur 1 : De verdeling van de waarnemingsuren over het jaar 1996. Duidelijk springen de grote acties eruit. Slechts een enkeling (MLV, KMH) draait ook uren buiten de grote acties.

logen hadden het zelfs al over de grootste depressie aller tijden. Helder weer tijdens het maximum konden we dus wel vergeten. En dus werd er een crashactie georganiseerd.

Uiteindelijk werd er besloten dat we richting Berlijn zouden gaan rijden, daar zou het wel eens helder kunnen zijn. Maar toen we in Berlijn aankwamen was het weer alleen nog maar slechter geworden. Post Biddinghuizen besloot om in Berlijn te gaan overnachten. Post Varsseveld ging terug.

Onderweg klaarde het op. Natuurlijk werd er direct waargenomen en werden de camara's opgezet voor de mooie plaatjes. De vuurbollen vlogen ons om de oren. Na afloop bleek dat wij de Perseidenuitbarsting hebben waargenomen. Ook in delen van Nederland is het helder geweest. De waarnemers die niet mee gegaan zijn met onze crashactie hebben daar natuurlijk gebruik van gemaakt. Ook zij hebben waargenomen en gefotografeerd. Bij puur toeval werden er zelfs simultanen tussen Bosschenhoofd en Post Varsseveld (nu in de buurt van Hannover) ontdekt. Dus zelfs over een afstand van ongeveer 450 kilometer is het mogelijk om simultanen te fotograferen.

En dan hadden we nog de herfstzwermen.

De *Orioniden* gingen ten onder in een heilige hemel overgoten door maanlicht. Door slechts enkele waarnemers is waargenomen in de nachten voor of na het maximum.

En nu denkt iedereen natuurlijk direct aan de *Leoniden*. Er zijn hele grote actie ondernomen om die zwerm waar te nemen. Helaas is dat maar enkele personen gelukt

Om het jaar goed te proberen af te sluiten werd een *Geminiden*actie op touw gezet. Bij slecht weer zou er desnoods door enkelen gecrasht worden. Gelukkig bleek dit niet nodig te zijn. Op het moment dat het donker begon te worden klaarde het op. De waarnemers hadden een lange maar helder nacht voor de boeg.

En door de mooie maar vooral vele meteoren werd die ongeveer tien uur durende nacht door vele waarnemers uitgezeten. Zo hebben we in ieder geval een goede afsluiting van 1996. En om het nog mooier te maken werd er ook tijdens het *Ursiden*maximum door een enkeling die de kou trotseerde nog een verhoogde activiteit waargenomen.

Over de *Leoniden* elders in deze Radiant meer.

Zo, dat was 1996, en wat heeft het nu opgeleverd:

In ieder geval een redelijk aantal meteoren en waarnemingsuren.

In tabel 1 staat het totaal aantal uren effectief en het totaal aantal meteoren in 1996 per waarnemer.

In figuur 1 is het aantal effectieve waarnemingsuren van DMS per maand uitgezet.

Hieruit kunnen we opmaken dat er nog steeds het meeste wordt waargenomen in de dagen rond het Perseidenmaximum. Toch wil december dit jaar ook nog wel redelijk hoog scoren. Maar ja wat wil je met zo'n fantastisch Geminiden maximum.

Wat verder wel een beetje treurig is, is dat er in de eerste maanden van het jaar vrijwel niet is waargenomen.

En omdat het toch wel belangrijk is dat ook de kleinere zwermen worden waargenomen, wil ik iedereen vragen om ook eens een paar sporadische nachtjes waar te gaan nemen.

Je hebt hierdoor ook nog eens een goede oefening zodat je veel beter bent voorbereid op een grote actie.

Tot slot nog enkele opmerkingen om het voor ons in 1997 nog wat gemakkelijker te maken.

Waarnemingen graag zo snel mogelijk na de actie naar Guus of naar Olga (adres zie binnenkant cover Radiant) opsturen zodat wij zo snel mogelijk kunnen beginnen met het verwerken ervan. Het zou tenslotte zonde zijn als we niet alle waarnemingen gebruikten. Ook zou het erg handig zijn als de waarnemingsformulieren volledig ingevuld zouden worden. Het scheelt ons dan namelijk heel veel puzzelwerk. Gelukkig zijn er heel veel waarnemers die dit al deden.

Voor de duidelijkheid:

- Zorg dat je minstens 1 maal per uur een grensmagnitudetelling doet.
- Let erop dat datum, plaats, begintijd en eindtijd goed ingevuld zijn.
- Begin bij het verdelen in periodes bij de hele uren (bijvoorbeeld: 23:00-00:00)